WRAŻLIWA KULTUROWO OPIEKA NAD DZIEWCZYNKĄ I KOBIETĄ

Dr Lidia Chylewska-Barakat

UMK Toruń

Fundacja Emic

Psychoedukacja Barakat

Organizatorzy

CENTRUM WSPARCIA IMIGRANTÓW I IMIGRANTEK

UNIA EUROPEJSKA FUNDUSZ AZYLU, MIGRACJI I INTEGRACJI

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Partnerzy

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku

Okręgowa Izba Lekarska w Gdańsku

Prezentowane zagadnienia

- Kultura
- Wrażliwość a kompetencje międzykulturowe
- Opieka a komunikacja
- Kultura islamu
- Ogólne zasady postępowania

ZAŁOŻENIA:

1.Nasz sposób rozumienia i akceptacji innych jest detrminowany przez kulturę, przez sposób w jaki spostrzegamy i oceniamy otoczenie, przez cenione przez nas wartości i cele, jakie stawiamy swojej społeczności.

2. Na całym świecie ludzie mają te same potrzeby i emocje, różnimy się sposobami ich wyrażania i zaspokajania

D. Glondys, M. Bednarczyk (2020), Komunikacja międzykulturowa, albo lepiej nie wychodź z domu, WUJ

M. Rosenberg, Komunikacja bez rzemocy

Człowiek jest istotą bio-psychospołeczną

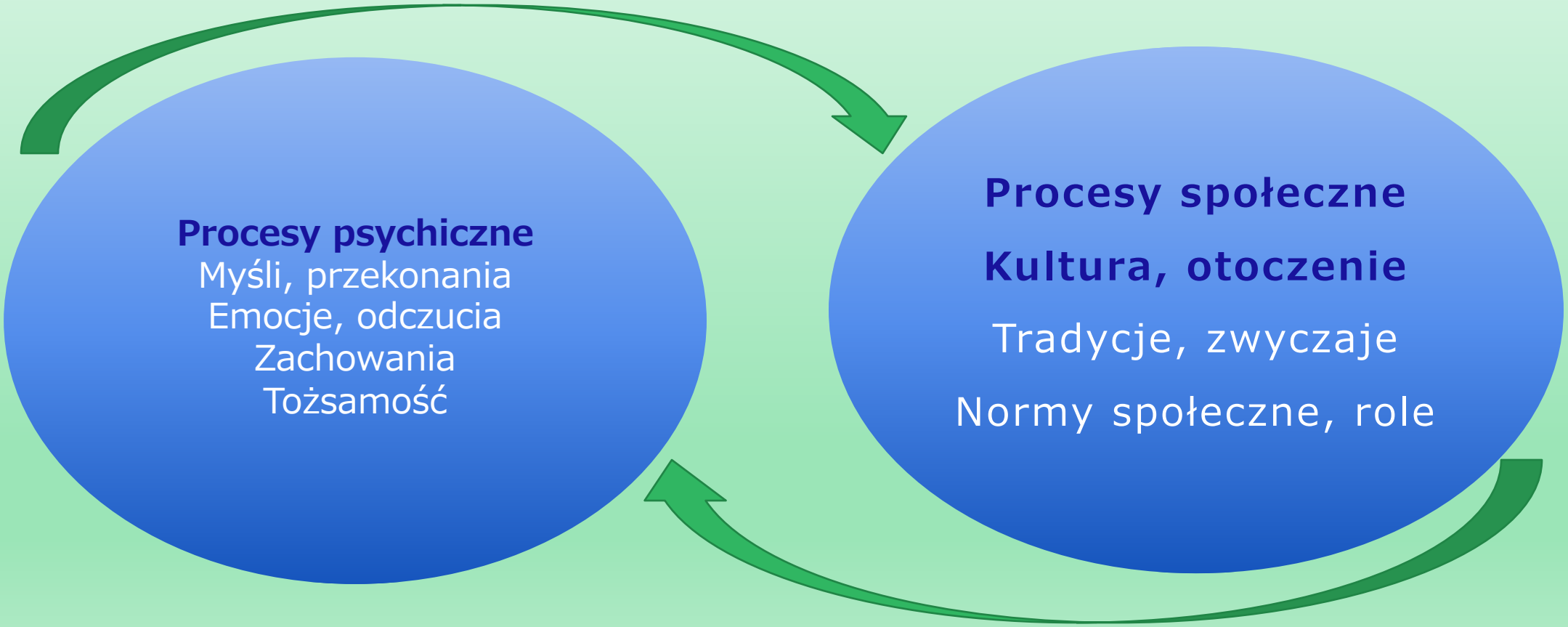

Kultura
(łac. cultura – uprawa, kształcenie)

To całokształt materialnego i duchowego dorobku ludzkości, a także ogół wartości, zasad i norm współżycia przyjętych przez każdą ze zbiorowości. Kulturą jest również wszystko to, co powstaje dzięki pracy człowieka, co jest wytworem jego myśli i działalności.

Pojęcie „kultura” rozumiane jest w Modelu Integracji Imigrantów na kilka sposobów:

- **jako fundament tożsamości każdego człowieka**
- **jako kultura życia codziennego**
- jako działalność kulturalna, edukacja kulturalna oraz wydarzenia kulturalne
- jako działalność kulturotwórcza

Kompetencja międzykulturowa (Alexander Thomas)

Zdolność do zauważania i szanowania u samego siebie, jak i u innych osób, uwarunkowań kulturowych i czynników wpływających na postrzeganie, ocenianie, odczuwanie, zachowanie”

Kompetencja międzykulturowa (G.Baldwin)

Kompetencja międzykulturowa nie wymaga dokładnej znajomości czy rozumienia danej kultury.

Kompetencja kulturowa

oznacza liczenie się z wartościami i normami pacjentek i ich rodzin oraz uwzględnienie ich w realiach polskiej ochrony zdrowia, gdyż warunkiem właściwej indentyfikacji problemów oraz opracowania skutecznej strategii leczenia jest umiejętność rozpoznawania i radzenia sobie z perspektywą choroby każdego pacjenta

Problemy tworzą uprzedzenia i założenia osoby udzielającej pomocy, a nie różnice kulturowe

---

ETNOCENTRYZM

„Koncentracja na samym sobie, mierzenie wszystkiego własną miarą”. Założenie, że nasze przekonania i wartości powinny być zaakceptowane jako lepsze przez inne grupy kulturowe, a sam proces narzucania standardów „naszej kultury” może być pojmowany jako działania ”*dla ich dobra*”

KSENOFOBIA

(*Ksenós* – obcy, gość; *phóbos* – strach, czyli strach przed obcymi) – lęk wobec obcych.

Może dotyczyć wszystkiego, co wiąże się z obcokrajowcami, osobami nieznanymi, innymi pod pewnymi względam

Komunikowanie się jako opieka – opieka jako komunikacja

Komunikowanie się jest zjawiskiem ze sfery porozumiewania się ludzi, którego celem jest przekazanie odbiorcy naszego punktu widzenia i rozumienia świata, ale słowa i gesty, którymi się posługujemy, oznaczają tylko tyle, ile znaczą dla uczestników rozmowy, przedstawicieli grupy etnicznej czy narodowej.

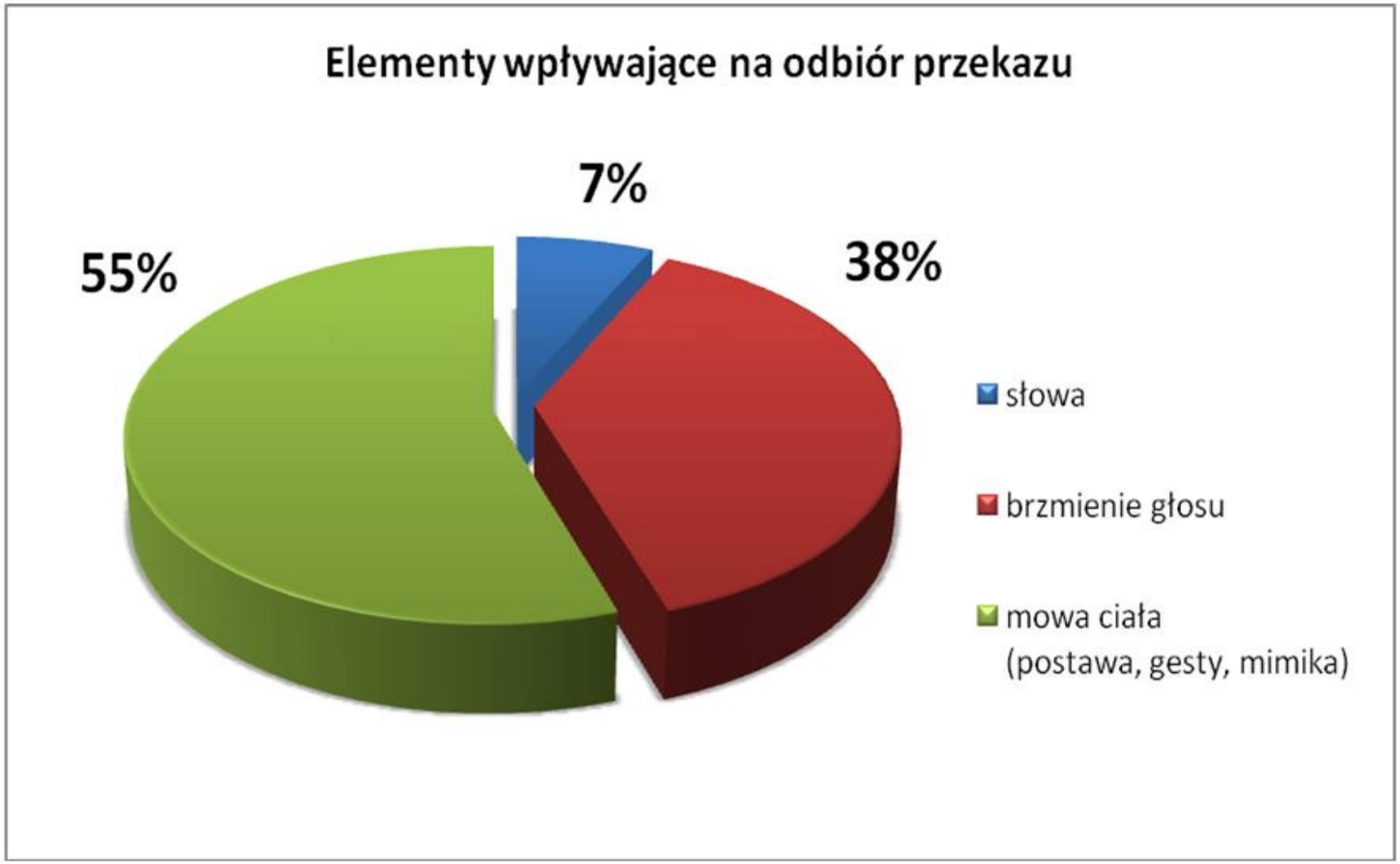
Elementy wpływające na odbiór przekazu
7%
38%
55%
słowa
brzmienie głosu
mowa ciała
(postawa, gesty, mimika)

Co się dzieje, gdy kultura, rozumiana jako fundament ludzkiej tożsamości, nie jest uznawana i akceptowana?

Człowiek wówczas broni jej, chroniąc swoją tożsamość, może być skłonny to działań ryzykownych i społecznie nieakceptowalnych. Poddanie w wątpliwość czyjejś kultury – tożsamości, wiedzie do separacji i niechęci do podejmowania jakichkolwiek działań integracyjnych"

Zdrowie i choroba w kulturze islamu

Zdrowie jest błogosławieństwem i obowiązkiem każdego muzułmanina jest dbanie i zdrowie.

Zdrowym człowiekiem jest tylko ktoś, kto funkcjonuje prawidłowo nie tylko fizycznie, ale i duchowo, intelektualnie i emocjonalnie, kto pozostaje w fizycznej, psychicznej i spoecznej równowadze.

Choroba to czas próby zesłanej przez Boga.

Profilaktyka zdrowia w islamie

To post, modlitwa, rytualne obmycia ciała, pielgrzynka, jałmużna, małżeństw

To zakaz picia alkholu, palenia papierosów, używania narkotyków, cudzołóstwa, hazardu i jedzenia wieprzowiny.

To także nakaz zdobywania wiedzy o ochronie zdrowia.

Obszary różnic kulturowych

- Zwyczaje(post, modlitwa, święta)
- Używki (alkohol w lekarstwach)
- Ubiór na zewnątrz
- Dystans
- Kontakty z osobami płci przeciwnej
- Podawanie ręki
- Kontakt wzrokowy
- Narodziny, ślub, pochówek

Kontakt fizyczny i dotyk: skromność

Różny w zależności od:

1. Płci
2. Wieku
3. Stopnia zagrożenia życia

Opieka ginekologiczno-położnicza

Kobieta muzułmanka powinna się znajdować pod opieką żeńskiego personelu, zwłaszcza podczas porodu. Ekspozycja ciała powinna być ograniczona do minimum. Sposób rodzenia czy obecność męża powinny byc uzgodnione z pacjentką.

W przypadku dziewczynek ważne jest zapewnienie, iż badanie nie odbędzie się dopochwowo.

Recepcja

1. Zgłoszenie przez członka rodziny
2. Towarzyszenie członka rodziny
3. Obecność tłumacza

Trudności i problemy recepcji

1. Papier czy człowiek? (Brak dokumentów, brak peselu a zasada domniemania ubezpieczenia)
2. Bariera językowa
3. Wrażenie „przesady” w ocenie stanu pacjenta i „roszczeniowość”
4. Relacja recepcja a pracownik medyczny
5. Czas...

Wywiad medyczny

1. Kontakt a potem symptomy
2. Przyczyny choroby wg pacjentki i jej otoczenia
3. Wcześniejsze leczenie
4. Kto tłumaczy?
5. Ustalenie planu leczenia
6. Sprawdzenie jak pacjentka zrozumiała plan leczenia

Ogólne zalecenia

Bycie świadomym własnego sposobu komunikacji: tempa, głośności, stosowanego języka, dopasowanie języka do kontekstu i pacjentki

Szacunek dla przekonań pacjentki: ważne jest poznanie i uznanie osobistych przekonań pacjentki i jej bliskich do choroby, życia i śmierci (od tego może zależeć powodzenie leczenia)

Bycie uważnym na mowę ciała i pamiętanie o tym, że mogą być w tym względzie rónice kulturowe

6-CIO ETAPOWY MODEL INTERWENCJI w kryzysie choroby

R. James, B. Gilliland Strategie interwencji kryzysowej

Niezależnie od pochodzenia więcej jest między ludźmi podobieństw niż różnic (G. Baldwin)

Czasem ludzki odruch i odrobina życzliwości, stworzenie atmosfery zrozumienia i zaufania wystarczą w przezwyciężeniu różnic kulturowych (S.Ajmal)

literatura

1. https://download.cloudgdansk.pl/gdansk-pl/d/20170691578/model-integracji-imigrantow.pdf
2. Marhaba. Uchodźczynie i uchodźcy. Przewodnik dla personelu medycznego
3. D. Glondys, M. Bednarczyk (2020), Komunikacja międzykulturowa, albo lepiej nie wychodź z domu, WUJ
4. R. James, B. Gilliland Strategie interwencji kryzysowej

Literatura dodatkowa

1. Aouil Bassam, *Psychologiczne aspekty bycia uchodźcą, Wyd.*Fundacja Multiocalenie, Warszawa 2016
2. *IASC Guidenlines on Mental Health and Pscyhosocial Suport in Emergency Settings. Genewa 2007*
3. *Grzywa Anna Kultura a zdrowie psychiczne, w psychiatria, tom 14, s. 129, 2017*
4. Islam and Muslims – Discover Islam Series #1, Manama, Kingdom of Bahrain
5. Jurek Anna, *Dzieci lecą pierwszą klasą. Jak wspierać dziecko w sytuacji migracji i przeprowadzki. Wskazówki dla dorosłych,* Fundacja na Rzecz Różnorodności społecznej, Warszawa 2016
6. Kawa Magdalena (red.), *Akcja – integracja. Fakty i inspiracje. Bratnik 2016*
7. Lipowska-Teutch Anna, Teutch Agata, Zdumińska Beata, *Przemoc ze względu na płeć wobec uchodźczyń – ramy prawne i rozwiązania praktyczne dla instytucji i służb publicznych.* Wyd. Fundacja Wolna Syria 2016

Literatura dodatkowa

1. Marhaba. Uchodźczynie i uchodźcy. Przewodnik dla personelu medycznego, wyd. Nomada Stowarzyszenie na Rzecz Integracji
2. Mity i fakty o uchodźcach. Wyd. Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2016
3. Model integracji Imigrantów, Gdańsk 2016
4. Open cites. Miasta otwarte 2015. Raport podsumowujący, Fundacja Inna Przestrzeń 2015
5. Romowie Rumuńscy w Polsce. Przewodnik do pracy ze społecznością – z projektu iPrzeciwdziałanie wykluczeniu systemowemu Romów rumuńskich; wyd. NOMADA Stowarzyszenie, Wrocław 2015
6. Syria kobiet. Wojna i ucieczka. Wyd. Fundacja Wolna Syria, Warszawa 2016
7. Zobacz, zrozum, zareaguj – z projektu Sukurs – przeciwko przemocy z nienawiści, wyd. NOMADA Stowarzyszenie, Wrocław 2015
8. Uchodźcy w Polsce i wEuropie. Wyd. Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2016
9. Wielogłos. Integracja uchodźców w polskich gminach. Fundacja Emic i Pracownia Zrównowazonego Rozwoju, Toruń 2016
10. Winkler R., Zarządzanie komunikacją w organizacjach zróżnicowanych kulturowo, Wolters Kluwer, Kraków 2008.